

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Wonen, Maatschappij en Cultuur van 26 januari 2009 in het Provinciehuis

Aanwezig:

Drs. B. Nugteren (voorzitter), mw. A.H. Raven BA (gedeputeerde), drs. W.M. de Jong (gedeputeerde), mw.dr.s. F.M. Alsem (VVD), mw. F. Bichbich (SP), mw. L.C. Dekkers-Raadsen (CDA), J. Fastl (GroenLinks), mw.dr.s. J.M. de Heer-Verheij (ChristenUnie), ir. C.L. Jonkers (MooiUtrecht), Y. Lutfula (SP), drs. P.C. Pollmann (PvdA), mw.dr.s. R.C.M. Stadhouders (CDA), drs. R. de Vries (D66), mw. H.D.I. Walta-auf 'm Keller (VVD);

Met kennisgeving afwezig:

Mw.dr.s.C.G.M. van Benthem (PvdA), dr. R. Bisschop (SGP), mw. H. Nap (CDA), mw. A.M.A. Pennarts-Pouw (GroenLinks), dhr. W.v.d. Steeg (PvdD), mw.dr.s. J.C.M. Versteeg (D66) en G.J. van der Werff (VVD);

Van ambtelijke zijde aanwezig: drs. H. Schoen (adjunct-griffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom. De berichten van verhindering worden doorgenomen.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

* ***Cie 2009WMC1, memo G.S. gewijzigde financiering van de provinciale bijdrage aan Veenendaal Lantor***

De heer Pollmann constateert dat er een bedrag van € 5 miljoen beschikbaar wordt gesteld voor het verplaatsen van het bedrijf Lantor. Op zich heeft hij daar geen problemen mee maar wel wil hij vragen stellen over de verdeling van de fondsen.

In totaal gaat het om een provinciale bijdrage van € 5 miljoen. Een bedrag van € 4 miljoen is afkomstig uit het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen en een bedrag van € 1 miljoen komt uit het Fonds Uitplaatsing Milieuhinderlijke bedrijven. Hij vraagt waarom er zo'n groot beroep wordt gedaan op het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen. Juist omdat het hier gaat om de verplaatsing van een milieuhinderlijk bedrijf, kan hij zich voorstellen dat een groter bedrag dan € 1 miljoen zou worden onttrokken aan het Fonds Uitplaatsing Milieuhinderlijke bedrijven.

De heer Jonkers constateert dat er twee fondsen worden benut voor de uitplaatsing van Lantor. In het voorstel komt naar voren dat er twee keer een onttrekking uit dezelfde fondsen wordt gedaan over twee jaarschijven voor hetzelfde bedrijf. Hij vindt dat niet correct. Dit lijkt op een semi-structurele onttrekking van bedragen uit deze fondsen voor Lantor. De indruk wordt gewekt dat er voor dit bedrag geen dekking te vinden was en dat men daarom maar voor deze oplossing heeft gekozen.

De heer De Jong deelt mede dat er aan het fonds Uitplaatsing Milieuhinderlijke bedrijven een bedrag van € 2 miljoen wordt onttrokken en aan het fonds Stedelijk Bouwen en Wonen een bedrag van € 3 miljoen. Voorliggend dekkingsvoorstel heeft te maken met het feit dat de twee fondsen in 2008 leeg waren. Daarom moet er ook voor 2009 een beroep op beide

fondsen worden gedaan. De provincie houdt het bedrag in reserve voor de verplaatsing van Lantor, totdat de besluitvorming in Veenendaal over deze kwestie definitief is afgerond.

De heer Pollmann vraagt waarom juist gekozen is voor deze verdeling van de fondsen. Hij kan zich voorstellen dat het grootste bedrag zou worden onttrokken aan het Fonds Uitplaatsing Milieuhinderlijke bedrijven, omdat het hier een bedrijf betreft met milieuhinder.

De heer Jonkers constateert dat het nu geen verschil meer maakt of het bedrag als overschrijding in 2008 wordt opgenomen en ten laste van het jaarresultaat wordt gebracht. Een en ander lijkt veel op een 'vestzakbroekzak' constructie. P.S. dienen zich wel te realiseren dat zij het geld hoe dan ook beschikbaar moeten stellen.

De heer De Jong deelt mede dat er naar rato procentueel meer wordt onttrokken aan het fonds Uitplaatsing Milieuhinderlijke bedrijven. Dat fonds bevat € 15 miljoen terwijl het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen € 62,5 miljoen bevat. Procentueel wordt er een fors zwaarder beroep gedaan op het fonds Uitplaatsing Milieuhinderlijke bedrijven.

Bij dergelijke subsidieaanvragen gaat het veelal om een 'vestzakbroekzak' verhaal. Wanneer een bedrag direct uit een jaarresultaat wordt gehaald, dan wordt het totale fonds in het daarop volgende jaar niet meer belast. De vrijvallende middelen van het jaarresultaat 2008 worden dan niet gealloceerd maar komen dan weer vrij beschikbaar.

De voorzitter rondt dit punt. Eventueel kan de commissie op dit onderwerp terugkomen in de volgende vergadering bij de behandeling van de Samenwerkingsagenda.

- * ***Aanvullende informatie over het FIOM, zie memo mevrouw Haak van 23 januari jl.*** Aafgesproken wordt dit punt in de volgende vergadering, in aanwezigheid van mevrouw Haak, te bespreken. Waarschijnlijk zal mevrouw Nap een vraag over het FIOM willen stellen, maar zij is nu niet aanwezig. De heer Jonkers kondigt aan dat ook hij over dit onderwerp een vraag wil stellen.

Mededeling gedeputeerde De Jong

De heer De Jong deelt mede dat G.S. in het kader van de kredietcrisis en stilvallende woningbouw o.a. overwegen de uiterste datum (datum start bouw, afgifte bouwvergunningen) voor het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen, die nu is vastgesteld op 1 januari 2011, te verschuiven naar 1 januari 2013. T.z.t. zal de commissie daarover meer informatie ontvangen.

Mevrouw Dekkers memoreert dat zij in de vorige vergadering vragen over de kredietcrisis heeft gesteld, o.a. over de gevolgen voor de woningbouw. De heer De Jong gaf toen aan dat er een bijeenkomst zou plaatsvinden met woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars en gemeentebesturen om denkrichtingen te inventariseren voor het oplossen van problemen in de stagnerende woningbouwsector. Zij vraagt naar de uitkomsten van dat overleg.

De heer De Jong zegt toe dat de commissie WMC het verslag van deze bijeenkomst zal ontvangen. De voorzitter heeft begrepen dat G.S. zich ook in bredere zin beraden over maatregelen van de provincie, die kunnen bijdragen om de effecten van de kredietcrisis tegen te gaan.

De heer De Jong bevestigt dat G.S. zich dienaangaande over een breder pakket van maatregelen beraden. Daarop vooruitlopend zal deze commissie in ieder geval op korte termijn het verslag ontvangen van het overleg met partijen over de stagnerende woningbouw.

De heer De Vries heeft er begrip voor dat de datum voor het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen wordt opgerekt. Hij vindt het wel belangrijk dat in het statenvoorstel Vervolg Bouwen en Wonen de gevolgen van de kredietcrisis duidelijk worden beschreven. Het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen is juist bedoeld om de woningbouw te versnellen en gemeenten te steunen bij het sneller in

ontwikkeling brengen van locaties. Hij begrijpt dat de termijn van het fonds wordt verlengd, echter, juist nu is er alle reden het fonds zo breed mogelijk in te zetten. Hij heeft hier een wat dubbel gevoel over.

De heer De Jong laat weten dat de overwegingen van P.S. bij de nadere uitwerking van de plannen zullen worden betrokken.

De voorzitter rondt de discussie over dit onderwerp af. T.z.t. zal een en ander in deze commissie terugkomen.

3. Verslag Statencommissie Wonen, Maatschappij en Cultuur van 15 december 2008

Het verslag van deze vergadering wordt vastgesteld.

4. Rondvraag

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

5. Termijnagenda

- * Nogmaals wordt gewezen op het werkbezoek van 2 februari a.s. aan Bureau Jeugdzorg.
- * Het aantal aanmeldingen voor het werkbezoek aan Zuid-Holland op 26 en 27 februari verloopt naar wens. T.z.t. zal de commissie een programma ontvangen.
- * Op verzoek van mevrouw Walta zal de secretaris met nadere informatie bij de commissie terugkomen over de netwerkbijeenkomst Vrede van Utrecht op 18 maart a.s. te Brussel.
- * Op verzoek van mevrouw Walta zal de secretaris rapporteren over de aanvangstijden van de vergadering en het werkbezoek van de commissies WMC en MME op 30 maart a.s.
- * Naar aanleiding van vragen van de heer De Vries licht de secretaris toe dat er een gecombineerde vergadering van de commissies RGW en WMC zal worden gehouden over de behandeling van het voorstel van G.S. ten aanzien van het vervolg Bouwen en Wonen. T.z.t. volgt nadere informatie.

6. Statenvoorstel Tijdelijke Subsidieverordening Toekomst Thuis 2009

Mevrouw Dekkers zet uiteen dat het CDA positief is over voorliggend voorstel. Het CDA is groot voorstander van de toepassing van domotica, ook omdat domotica aan veiligheid en welzijn bijdraagt. Echter, domotica mag gaan vervanger zijn van zorg maar moet een aanvulling zijn op bestaande zorg. In het voorstel komt naar voren dat het plan moet worden ondersteund door gemeenten. Zij vraagt of er aan gemeenten ook een financiële bijdrage wordt gevraagd voor het project Toekomst Thuis. Voorts vraagt zij of het bedrag van € 50.000,- uit de begroting 2010 naar voren wordt getrokken.

Mevrouw Alsem deelt mede dat de VVD dit voorstel steunt. Wel memoreert zij dat uit evaluatie destijds is gebleken dat domoticaprojecten moeizaam verliepen. De VVD hoopt wel dat projecten nu beter verlopen dan in het begin.

De heer De Vries vindt domotica eveneens een goede ontwikkeling, echter, de provincie moet geen taken gaan uitvoeren die bij gemeenten thuishoren. Het is goed dat de provincie het vliegwielt ten aanzien van domotica nu in gang zet, maar het is wel van belang dat gemeenten domotica na verloop van tijd zelf gaan oppakken.

Mevrouw De Heer deelt mede dat de SGP zich kan vinden in deze subsidieverordening.

De heer Pollmann laat weten dat ook de PvdA met dit voorstel kan instemmen. Wel is zijn vraag of dit voorstel voor 2010 geen problemen zal opleveren. Hij vraagt of het domoticatraject met deze investering van € 4 ton voor wat betreft de provinciale bijdrage is afgerond.

Mevrouw Bichbich zet uiteen dat ook de SP zich in het voorstel kan vinden. Met dit aangepaste voorstel wordt de bereikbaarheid van deze subsidie vergroot en zo wordt domotica breder toegankelijker. Zij sluit zich aan bij de opmerking van het CDA dat domotica niet als een vervanging van zorg mag worden beschouwd maar als een aanvulling daarop.

De heer De Jong laat namens mevrouw Haak het volgende weten:

In deze subsidieverordening wordt aangegeven dat de indieningstermijn van subsidieverzoeken op 15 mei eindigt. Echter, in de meeste provinciale verordeningen op het gebied van wonen, zorg en welzijn wordt een uiterste termijn van 1 mei gehanteerd. Het voorstel is nu om de indieningstermijn van de subsidieverordening Toekomst Thuis ook vast te stellen op 1 mei. Hij vraagt of de commissie daarmee kan instemmen.

Hij onderschrijft dat domotica de zorg niet kan vervangen, maar als een aanvulling en ondersteuning moet worden beschouwd. Ook bevordert domotica een efficiëntere werkwijze van zorgverleners. Inderdaad wordt van gemeenten ondersteuning verwacht, maar dat hoeft niet in de vorm van een financiële bijdrage. Het is daarentegen wel van groot belang dat dit past in het WMO-beleid van gemeenten.

Inderdaad wordt het bedrag € 50.000,- uit 2010 naar voren gehaald; het gaat hier dus niet om “nieuw geld”. De evaluatie van reeds in gang gezette domoticaprojecten is nog niet geheel afgerond.

Inderdaad was de start van domotica nogal moeizaam als gevolg van technische problemen maar inmiddels zijn er de nodige ervaringen opgedaan en verbeteringen tot stand gekomen.

Hij is het met D66 eens dat de provincie niet eindeloos met deze subsidieverordening moet doorgaan. Het gaat hier om ondersteuning van innovatie en naarmate het meer mainstream wordt zal de provincie zich terugtrekken.

Naar aanleiding van de vraag van de PvdA, licht de heer De Jong toe dat met het bedrag van € 50.000,-, dat vanuit 2010 naar 2009 wordt overgeheveld, de bijdrage van de provincie aan dit project is afgerond. Overigens zijn er ook nog begrotingsgelden voor Wel Thuis.

Mevrouw Dekkers heeft geen bezwaar tegen wijziging van de sluitingstermijn van 15 mei naar 1 mei (artikel 4), mits gemeenten daarmee geen problemen krijgen.

De heer De Vries kan ook met wijziging van de sluitingstermijn instemmen. De gedeputeerde gaf zojuist aan dat, wanneer domotica mainstream gaat worden, de provincie zich gaat terugtrekken. Hij wijst erop dat domotica zich steeds blijft ontwikkelen. Het is dan ook de vraag wanneer een en ander als mainstream kan worden beschouwd. Hij pleit ervoor concreet af te spreken dat de provincie zich na een aantal domotica-pilots gaat terugtrekken en de verantwoordelijkheid daarvoor bij gemeenten neerlegt.

De heer De Jong wijst er op dat deze tijdelijke subsidieverordening alleen voor 2009 wordt vastgesteld. Wanneer G.S. voor 2010 opnieuw een voorstel zullen doen voor Toekomst Thuis, dan is het aan P.S. om daar op te reageren.

Nogmaals benadrukt hij dat het zeker niet de bedoeling van G.S. is om eindeloos met deze regeling door te gaan. P.S. krijgen steeds weer opnieuw de mogelijkheid te beoordelen of een bijdrage van de provincie aan domotica zinvol is of dat dit aan gemeenten moet worden overgelaten.

Gehoord de discussie, constateert de voorzitter dat de commissie kan instemmen met wijziging van de uiterste indieningstermijn in 1 mei 2009. Dit voorstel zal als een sterstuk aan P.S. worden voorgelegd.

7. Plan van Aanpak Pyramide van Austerlitz

Mevrouw Raven verwijst naar haar memo waarin zij ingaat op de voortgang restauratie Pyramide van Austerlitz, de thematiek van de Franse tijd, beheer en onderhoud van het monument alsmede het businessplan met een aantal scenario's van de Stichting Pyramide van Austerlitz voor de exploitatie van het bezoekerscentrum met Pyramide. Het gaat in deze commissievergadering om een oriënterende bespreking waarna er door G.S. een voorstel zal worden ontwikkeld. T.z.t. zal dat voorstel aan deze commissie en aan P.S. worden voorgelegd.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Lugtmeijer, projectleider restauratie Pyramide van Austerlitz, die een presentatie geeft over de voortgang van de restauratie.

De heer Lugtmeijer laat o.a. het volgende weten:

- De Pyramide van Austerlitz is het enige aardmonument in Nederland.
- Een aardmonument is kwetsbaar. Problemen deden zich voor met de bekleding van de hellingen. De graszoden moeten zich hechten aan de ondergrond en dat proces heeft twee jaar geduurd.
- Om zo snel mogelijk tot publieke openstelling van het monument te kunnen overgaan, is in de restauratie voorrang gegeven aan de trap, het bordes en het informatiecentrum.
- Het is verheugend dat, terwijl de restauratie nog niet geheel was afgerond, er al 35.000 betalende bezoekers konden worden ontvangen.
- Om de stroom van bezoekers adequaat te kunnen opvangen is aanpassing van de infrastructuur noodzakelijk.
- De restauratie van het informatiecentrum, de trap, de balustrade en de hellingen zijn gereed. Daarentegen wordt er nog gewerkt aan de entree, de onderkant van de Pyramide en de hellingbanen. Getracht wordt de volledige restauratie in de zomerperiode af te ronden. De kosten zullen binnen budget blijven.
- Voor aanpassing van de infrastructuur wordt een plan ontwikkeld, eventueel met verrekening van de BTW. Daarmee kan geld naar voren worden gehaald en kan er al op korte termijn worden geïnvesteerd, bv. in de informatieverstrekking boven op de Pyramide.

Vervolgens geeft de voorzitter het woord aan de heer De Beaufort, voorzitter van de Stichting Pyramide van Austerlitz. De heer De Beaufort zal vooral ingaan op onderhoud en beheer van de Pyramide.

De heer De Beaufort zet uiteen dat de Pyramide van Austerlitz een levend aardmonument is dat ook in de toekomst onderhoud nodig blijft hebben. Het is belangrijk daarvoor inkomsten te genereren. Het voorstel is nu om het monument bij de Franse tijd te laten aansluiten, temeer daar die belangrijke periode in de geschiedenis momenteel zeer in de belangstelling staat en op een aansprekende manier levend kan worden gemaakt. De Franse tijd biedt een uitstekend platform voor het beheer en dekking van de kosten.

Een onafhankelijk extern bureau is verzocht het strategisch plan en een aantal scenario's voor de exploitatie van de Pyramide te valideren. Alle scenario's hebben betrekking op de Pyramide, het bezoekerscentrum en de uitspanning; deze drie versterken elkaar.

Het stichtingsbestuur heeft niet gekozen voor één van de beschreven scenario's maar heeft op basis van de drie scenario's een vierde scenario ontwikkeld, het ontwikkelingsperspectief. Het gaat hier om een ontwikkelingsperspectief waarmee het beheer van het monument kan worden gegarandeerd en dat stap voor stap verder kan worden uitgewerkt. T.z.t. zullen de ervaringen geëvalueerd moeten worden.

Landgoed Den Treek is één van de partners in het geheel en heeft uit private middelen bijgedragen aan de restauratie van de Pyramide van Austerlitz. Den Treek is ook bereid mee te werken aan het onderhoud van het monument. Voorts zijn de kosten voor aanleg van een brug naar de uitspanning

als een P.M. post in de begroting opgenomen, juist om de rol van de uitspanning nader te kunnen uitwerken en te betrekken bij het partnership.

Mevrouw Stadhouders heeft zich verdiept in de lange voorgeschiedenis van de Pyramide van Austerlitz en in de gang van zaken rond de eerdere restauratie. Het toelichtende memo van mevrouw Raven was daarbij zeer behulpzaam. Zij vindt het wel verrassend te constateren dat er in 2007 erg vaag werd gedaan over de vraag hoe verder met het monument moest worden omgegaan. Er werd wel gesproken over een Instandhoudingsfonds maar verdere ambities werden daar niet aan gekoppeld. Vooral nog werd de hoogte van dat fonds op € 2 ton vastgesteld.

De status van behandeling van dit Plan van Aanpak is haar niet geheel duidelijk. Zij gaat ervan uit dat dit onderwerp als een eerste oriëntatie met deze commissie wordt besproken. Zij vindt het moeilijk om op basis van de tot nog toe verstrekte informatie een duidelijke richting mee te geven. Het is positief dat de restauratie binnen budget is gebleven en dat er bij dit project vele enthousiaste vrijwilligers zijn betrokken. Ook het grote aantal bezoekers is verheugend.

Het CDA kan nu nog niet beoordelen of het bedrag, dat nu geraamd is voor het onderhoud, voldoende is voor duurzaam onderhoud en beheer van het monument voor de komende decennia. Ook het CDA vindt de Franse tijd een mooi thema om aan de Pyramide van Austerlitz te koppelen, eventueel via de Utrechtse Schatkamer. De totale kosten zijn haar nog niet duidelijk, ook niet wie die kosten gaat dragen. Zij vraagt of G.S. P.S. kan voorzien van een onderbouwd voorstel voor de exploitatie van de Pyramide van Austerlitz, passend binnen de vastgestelde kaders en voorzien van diverse afwegingen.

Zij vraagt waarom het Recreatieschap inmiddels geheel uit beeld is verdwenen terwijl die organisatie eerder toch een substantiële rol in het geheel kreeg toebedeeld. Zij wijst erop dat ook gemeenten via het recreatieschap aan het beheer van het monument kunnen bijdragen. Het is haar niet duidelijk waarom de gemeente Woudenberg in het geheel niet meer wordt genoemd. Al met al ziet zij in het voorstel graag terug hoe andere overheden en organisaties hun verantwoordelijkheden nemen ten aanzien van de Pyramide van Austerlitz. Betrokkenheid van het LEU is een goede zaak maar zij gaat ervan uit dat niet de gehele rekening daarvan aan de provincie gepresenteerd wordt.

Zij heeft geconstateerd dat het vooral in het weekend erg druk kan zijn bij de Pyramide van Austerlitz. Vooral het autoverkeer en de parkeerproblemen leveren onveilige situaties op en structurele maatregelen zijn nodig om de verkeersveiligheid te verbeteren. Zij vraagt of ook dit element aandacht kan krijgen in het voorstel van G.S.

Al met al vraagt zij G.S. om met een goed onderbouwd voorstel terug te komen, gebaseerd op deze denkrichting. Het CDA gaat nu nog niet akkoord met de geïndiceerde bedragen maar wacht eerst een goed voorstel af met verantwoorde dekking.

Mevrouw Walta constateert dat mevrouw Raven meldt dat het hier gaat om een oriënterende bespreking. Op dit moment kan haar fracties niet tussen de scenario's kiezen, omdat die niet aan de verwachting voldoen en niet conform gemaakte afspraken zijn.

Destijds is afgesproken dat een bedrag van € 200.000,- zou worden gereserveerd, bedoeld voor de afkoop van het onderhoud en voor de doorstart van de stichting Pyramide van Austerlitz. Voorts is er aangedrongen op cofinanciering maar daarvan vindt zij in dit voorstel weinig terug. Zij heeft er geen behoefte aan om nu inhoudelijk op de businesscase in te gaan, temeer daar voorliggende voorstellen niet van een structurele dekking zijn voorzien. Al met al lijkt dit toch niet geheel de goede weg op te gaan. De voorstellen dienen naar het oordeel van de VVD op een transparante manier verder uitgewerkt te worden.

De heer De Vries geeft aan dat het beheer, het onderhoud en de kosten van de Pyramide van Austerlitz voor D66 het meest van belang zijn, temeer daar de restauratie van het monument bijna afgerond is. Hij memoreert dat de provincie destijds het initiatief heeft genomen tot restauratie van

de Pyramide van Austerlitz. De provincie heeft hier veel geld geïnvesteerd. D66 zou het een onjuiste benadering vinden wanneer de provincie nu de handen van het monument zou aftrekken. De Stichting Pyramide van Austerlitz en het LEU houden zich met de exploitatie van de Pyramide bezig, echter, ook de provincie heeft een verantwoordelijkheid om wezenlijk aan dit monument te blijven bijdragen.

Er liggen 3 scenario's voor en D66 kiest voor een groeimodel, te beginnen bij scenario 1. D66 is voor een voorzichtige start. Vervolgens kan worden gezien hoe dat scenario zich gaat ontwikkelen, hoeveel bezoekers er komen e.d. Na evaluatie kan bij voldoende succes worden doorgesloopt naar volgende scenario's.

Op een vraag van de heer Pollmann antwoordt de heer De Vries dat hij er geen bezwaar tegen zou hebben indien de provincie € 75.000 euro aan subsidie gaat bijdragen, immers, de provincie was zelf groot voorstander van de restauratie.

Wel heeft de heer De Vries enige zorg over het bezoekerscentrum dat in deze fase niet al te ambitieus moet worden opgezet. Het externe bureau merkte op dat kleine museale attracties nu met een krimpmarkt geconfronteerd worden. Dat vraagt dan ook om een realistische insteek, nl. eerst met het basismodel aan de gang en van daaruit verder groeien. Hij begrijpt dat er plannen zijn om het bezoekerscentrum te verhuren. Hij vraagt dienaangaande om een toelichting.

Voorts vraagt de heer De Vries in hoeverre scenario 1 de organisatie van grote evenementen in de weg staat; kunnen grote evenementen wel met scenario 1 worden georganiseerd?

In het voorstel mist hij hoe wordt voorzien in de verzorging van en het onderhoud aan de Pyramide en de kosten die daarmee gemoeid zijn.

De heer Fastl is eveneens voorstander van een groeimodel, zoals door D66 is geschetst. Hij vraagt of de kosten van het LEU jaarlijks zullen stijgen. De provincie moet trots zijn op de Pyramide van Austerlitz. Spreker kan nu nog niet beoordelen welk scenario het meest realistisch is. Wel is het belangrijk dat er in een expositieruimte wordt voorzien. Ook GroenLinks vraagt nadrukkelijk aandacht voor de problematische verkeerssituatie. Wellicht kunnen pendelbussen een oplossing zijn.

De heer Pollmann memoreert dat de provincie een bedrag van € 1,5 miljoen beschikbaar heeft gesteld voor de restauratie van de Pyramide van Austerlitz. Van de € 1,5 miljoen was een bedrag van € 400.000,- bestemd voor de oprichting van het Instandhoudingsfonds. Dat bedrag is later omgezet in een bedrag van € 200.000,- omdat het bestuur van de stichting toen nog niet wist hoe het onderhoud na restauratie plaats zou vinden. Nadrukkelijk stelt hij dat het Instandhoudingsfonds bedoeld is voor het onderhoud.

In het businessplan komt hij subsidiebedragen tegen die uiteindelijk 33% van de inkomsten zijn. Ook posten als onderhoud komen daarin naar voren. Echter, dat is destijds al geregeld met de oprichting van het Instandhoudingsfonds.

Het bestuur van de stichting heeft voorkeur voor een ontwikkelingsperspectief (pag. 6). Aangegeven wordt dat de benodigde subsidie in dit ontwikkelingsperspectief uitkomt op € 35.500,-. Ook worden hier kosten genoemd van het LEU, nl. € 85.000,-. Spreker wijst erop dat het LEU met provinciegeld wordt gekostigd.

Mevrouw Walta verwijst naar de statenbrief van 27 mei waarin wordt aangegeven dat de kosten van de coördinator uit de exploitatie gedekt moeten worden.

De heer Pollmann constateert dat er in het 4^e scenario sprake is van uitbreiding van taken van het LEU, echter, dat komt niet in de begroting terug. Het kan toch niet zo zijn dat daarover later weer door het LEU een subsidieverzoek bij de provincie wordt ingediend. Spreker heeft de indruk dat er wat met cijfers wordt gegoocheld.

Gezien de hele voorgeschiedenis van de Pyramide van Austerlitz en het Instandhoudingsfonds, is hij nog niet zover om nu al te stellen dat de kosten voor beheer en onderhoud gedeeltelijk uit het AVP

en de Utrechtse Schatkamer kunnen worden gefinancierd. Hij verzoekt G.S. om een goed, gedegen voorstel, op basis waarvan P.S. een afgewogen besluit kunnen nemen.

De heer Lutfula begrijpt dat het nu gaat om een oriënterende bespreking, zodat er voldoende tijd is voor P.S. om aanvullende informatie te verzamelen.

De SP hecht eraan dat de toegang tot de Pyramide van Austerlitz gratis blijft: dit bevordert de toegankelijkheid van het monument.

De SP vindt scenario 1 de beste optie; in dat scenario is het monument goedkoop en toegankelijk. Hij sluit zich aan bij de woorden van D66 dat een groeiscenario het beste is. Eerst moet worden afgewacht hoe aantrekkelijk de Pyramide voor bezoekers is. Hij vraagt voorts welke organisaties hebben aangeboden het beheer van het monument te gaan verzorgen. Zijn fractie pleit tevens voor uitbreiding van het scholingsprogramma. Een koppeling tussen onderwijs en cultuur heeft de voorkeur van de SP. Dit monument is ook erg geschikt voor bezoek van scholen.

Mevrouw De Heer is er op voor om het monument met bijbehorende geschiedenis over de Franse tijd bij de mensen brengen. Nu stoppen als provincie met financiële ondersteuning zou heel moeilijk zijn. Er zit inmiddels zoveel geld in dat er nu ook wat moet uitkomen. Nu moet het monument aan de man worden gebracht. Wel heeft zij nog de nodige vragen over voorliggend stuk. Het wordt een businessplan genoemd maar dat is het niet. Het is een inventarisatie waarin voorzichtige lijnen worden getrokken naar een toekomstig scenario. Daarop kan nu nog geen afgewogen mening worden gebaseerd. Zij stelt de volgende vragen:

- Zij begrijpt dat landgoed Den Treek ook een financiële bijdrage gaat leveren, echter, in de begrotingen wordt bij inkomsten en uitgaven een zelfde bedrag van € 10.000,- genoemd. Zij vraagt dienaangaande om een uitleg.
- De indicatieve begroting 2009 is gebaseerd op het voorzichtig gekozen ontwikkelingsperspectief. Echter, in die begroting worden geen investeringsbedragen genoemd zodat vergelijking met de eerste 3 begrotingen moeilijk wordt.
- Voorliggend stuk komt op haar nogal defensief over. Het is geen sprankelende benadering met nieuwe ideeën om de Pyramide op een nieuwe manier tussen de mensen te zetten. Aangegeven wordt dat de Pyramide gelukkig in een regio ligt waar veel fietsers langskomen. Dat getuigt van een passieve houding. Zij pleit voor een actiever gebruik van de fiets- en wandelregio. Zo kunnen er Pyramideroutes voor wandelaars en fietsers worden ontworpen waar bij men tegen commercieel tarief een Franse picknick kan meenemen. Deze route zou ook langs andere cultureel erfgoederen in de regio moeten lopen. De andere culturele erfgoederen moeten niet als concurrent worden beschouwd. Beter is het gezamenlijk na te gaan wat de mogelijkheden zijn en hoe de erfgoederen elkaar kunnen versterken, zodanig, dat bezoekers daar een dag rond kunnen brengen. Op een bezoek alleen aan de Pyramide is men relatief snel uitgekeken.
- Zij pleit ervoor om ook alleen het beklimmen van de Pyramide tot de mogelijkheden te laten behoren. Voor een toevallige passant is het leuk om naar boven te gaan terwijl er niet altijd behoefte is aan de verdieping die in het bezoekerscentrum wordt aangeboden.
- De scholen zouden een veel prominenter plaats in het plan mogen hebben, gelet op de Franse tijd in de Canon. De Pyramide kan veel bezoekers trekken, ook buiten de cirkel van de 25 kilometergrens.
- Zij vraagt of er een link kan worden gemaakt met de Vrede van Utrecht.
- Zij vraagt of er een gezinskaart kan worden geïntroduceerd. De entreprijs voor 4 kinderen is relatief een hoog bedrag. Wanneer dat met een gezinskaart wordt gemaximeerd, is dat aantrekkelijker.
- Op de site wordt aangegeven dat de Pyramide en het bezoekerscentrum alleen op zondagmiddag geopend zijn. Zij gaat ervan uit dat die informatie niet juist is.

Spreekster is van mening dat er provinciaal geld nodig is voor de verdere exploitatie, naast dat van andere partijen. De aanpak mag wel verfrissender dan nu op papier staat. Een bedrag van € 6.000,- voor promotie vindt zij niet veel. Een professionelere aanpak heeft haar voorkeur. Het te kiezen scenario moet verder gaan dan basic maar eerst moet er een goed Plan van Aanpak komen. Pas daarna kunnen P.S. een goede afweging maken.

Mevrouw Raven memoreert dat P.S. regelmatig hebben aangegeven aan de voorkant betrokken te willen worden bij bepaalde ontwikkelingen, zodat zij nog keuzemogelijkheden hebben. Dat doet zich nu voor bij de Pyramide van Austerlitz. De vraag ligt nu voor “hoe verder” en daarvoor zijn diverse scenario’s ontwikkeld. Zij erkent dat het allemaal nogal “basic” van opzet is.

De provincie heeft destijds het initiatief genomen om het monument te herstellen. In die zin is de provincie ook schatplichtig om dit op een goede manier voort te zetten. Over beheer, onderhoud en exploitatie moet overigens niet al te makkelijk worden gedacht. Zij verwijst in deze ook naar de discussie over de exploitatie van cultuurhuizen en het industrieel erfgoed. Ook bij de forten speelt deze discussie. Restaureren is één kant van de zaak maar het vervolg is vaak moeilijk en dat maakt het geheel vaak erg complex.

Opmerkingen zijn gemaakt over € 2 of € 4 ton. In het voorstel, dat P.S. op 12 december 2006 hebben aanvaard, komt naar voren dat met de begroting wordt ingestemd met uitzondering van de raming van het Instandhoudingsfonds. In plaats van € 4 ton werd daar € 2 ton voor beschikbaar gesteld. Het Instandhoudingsfonds is een calamiteitenfonds en geen onderhoudsfonds. Het bedrag van € 2 ton is nimmer aangesproken en staat nog steeds gereserveerd.

De heer Pollmann kan uit de stukken niet opmaken dat het Instandhoudingsfonds als een calamiteitenfonds moet worden uitgemerkt. P.S. hebben besloten tot oprichting van een Instandhoudingsfonds. Daar is € 2 ton voor beschikbaar gesteld. Het totale bedrag dat de provincie beschikbaar heeft gesteld is € 1,5 miljoen. In die 1,5 miljoen zit de oorspronkelijke € 4 ton voor het Instandhoudingsfonds. Hij begrijpt dat er nu van € 2 ton moet worden uitgegaan.

Mevrouw Raven verwijst naar het besluit waarin wordt aangegeven dat er met de restauratie een bedrag is gemoeid van ca. € 1,5 miljoen en dat er voor het Instandhoudingsfonds een bedrag van € 2 ton is vastgesteld.

De overdracht van beheer en onderhoud aan het recreatieschap Utrechtse Heuvelrug zal door middel van een overeenkomst moeten worden geregeld. Wanneer het recreatieschap dit zou blijven doen, dan zou dat ook kosten hebben opgeleverd. Er is voor het LEU gekozen omdat het LEU beheer en onderhoud kan doen, de vrijwilligers kan ondersteunen en coördineren en de Franse tijd kan invullen. .

Mevrouw Walta verwijst naar de statenbrief van mei 2008 waarin wordt gemeld dat de coördinator uit de exploitatie betaald moet worden. Uit de stukken blijkt niet dat het LEU serieus naar cofinanciering heeft gezocht.

Mevrouw Raven antwoordt dat dat ook nog niet mogelijk is omdat de definitieve plannen nog niet helder zijn. Een cofinancier kan pas worden benaderd wanneer de plannen duidelijk zijn. Uiteraard is het nadrukkelijk de bedoeling dat er naar cofinanciering wordt gezocht.

Mevrouw Stadhouders vraagt of met het uit beeld raken van het recreatieschap ook de omliggende gemeenten, in het bijzonder Woudenberg, op geen enkele manier meer een rol spelen.

Mevrouw Raven meent dat gemeenten ook een rol in de cofinanciering kunnen spelen. Zodra er duidelijkheid is over de koers, zal naar cofinanciering worden gezocht, en zullen gemeenten worden benaderd. Overigens heeft de gemeente Woudenberg destijds ook financieel bijgedragen.

De heer De Vries sluit zich aan bij de opmerkingen van de PvdA over het Instandhoudingsfonds. Ook hij meent dat het hier niet gaat om een calamiteitenfonds. Het was een eerste aanzet voor een fonds voor beheer, onderhoud en in standhouding van de Pyramide.

Ook is hij het eens met mevrouw Walta dat het de bedoeling was dat de honorering van de coördinator moet worden terugverdiend uit de exploitatie.

Mevrouw Raven merkt op dat het karakter van het project wat veranderd is door de toevoeging van het thema Franse tijd. Natuurlijk is het de bedoeling dat er zoveel mogelijk geld gegenereerd wordt. Nogmaals wijst zij er op dat na opening van de Pyramide er 35.000 bezoekers zijn geweest. Inderdaad zijn er veel kosten gemaakt en zij sluit aan bij de opmerking van mevrouw De Heer dat de activiteiten inderdaad wat positiever geformuleerd kunnen worden.

De heer De Vries vraagt hoe mevrouw Raven tegen het Instandhoudingsfonds aankijkt. Daarover bestaat immers verschil van mening.

Mevrouw Stadhouders meent dat de desbetreffende tekst voor tweeërlei uitleg vastbaar is. Vermeld wordt dat “er een Instandhoudingsfonds zal worden ingesteld om ook in de toekomst herstelwerkzaamheden te financieren.” Dat kunnen calamiteiten zijn maar ook het maaien van het gras. Mevrouw Raven zegt toe dat zij dit gaat uitzoeken, ook op grond van correspondentie met de Stichting Pyramide van Austerlitz. Binnenkort zal zij haar bevindingen aan deze commissie voorleggen.

Zij constateert dat de commissie enthousiast is over het thema Franse Tijd, zij het dat het wel goed moet worden neergezet. In de scenario's wordt dat verschillend benaderd. Duidelijk is wel dat de commissie voorkeur heeft voor een basisstart met doorontwikkelingsmogelijkheden, rekening houdend met veiligheid en parkeervoorzieningen. Inderdaad moeten er goede parkeervoorzieningen worden gerealiseerd.

De verhuur van de ruimte zal waarschijnlijk buiten de openingstijden plaatsvinden. Een lezing over de Franse tijd past heel goed in de ruimte.

De ChristenUnie en de SP spraken over de scholen. De speeltuin bij de Pyramide is van oudsher een grote trekpleister geweest voor schoolreisjes. Nu wordt gewerkt aan een pakket aan activiteiten zodat op een speelse manier de Pyramide, maar ook de Franse tijd onder de aandacht kan worden gebracht. Ook de uitspanning krijgt hierbij een rol. Over de arrangementen wordt nagedacht.

Zij constateert dat niet alle fracties enthousiast zijn over voorliggende Businesscase. Zij onderschrijft dat deze wat defensief van toon is. Wel worden in de businesscase aandachtspunten benoemd, waarmee rekening moet worden gehouden. Mevrouw De Heer heeft een aantal suggesties gedaan, w.o. een koppeling met de Vrede van Utrecht. Zij vindt dat een waardevolle suggestie.

Mevrouw Raven zal navragen wat de openingstijden Pyramide van Austerlitz zijn en zij zal daar later op terugkomen.

Zij zegt toe dat G.S. een gedegen voorstel aan P.S. zullen voorleggen, waarin onderwerpen nader zullen worden uitgewerkt, voorzien van goede berekeningen. Zij hoopt dat P.S. dan met meer enthousiasme op de voorstellen zullen reageren.

De heer Pollmann verwijst naar scenario 4, ontwikkelingsperspectief.

Voor een bedrag van € 120.000,- wordt er een beroep gedaan op de financiën van de provincie, nl. € 35.000,- subsidie en € 85.000,- LEU. Mevrouw Walta voegt daaraan toe dat de kapitaalslasten van de gedane investeringen daar nog bij op moeten worden geteld.

Mevrouw Raven antwoordt dat het niet automatisch zo is dat de subsidiebedragen in deze opzet automatisch van de provincie moeten komen.

De heer Jonkers benadrukt dat dit wel zo in het stuk omschreven wordt. In het Plan van Aanpak staat “Noodzakelijke bedragen voor deze uitbreiding van taken van LEU zouden moeten worden toegevoegd aan de subsidie van LEU.” Mevrouw Raven memoreert dat de heer Jonkers citeert uit een brief van de Stichting Pyramide van Austerlitz. Een en ander wordt zo niet door de provincie gesteld.

De heer Lutfula vraagt nogmaals welke organisaties het aanbod hebben gedaan om te zorgen voor beheer en onderhoud van de Pyramide van Austerlitz; gaat ook het onderzoeksbureau een deel daarvan verzorgen?

Mevrouw Raven kan die vraag niet beantwoorden omdat dergelijke zaken via de Stichting Pyramide van Austerlitz lopen.

De heer De Beaufort zet uiteen dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen regulier onderhoud en herstelwerkzaamheden. De stichting gaat ervan uit dat de € 200.000,- bedoeld is voor herstelwerkzaamheden (calamiteiten), omdat het een levend aardmonument is.

Daarnaast moet er regulier jaarlijks onderhoud worden gepleegd en de kosten daarvan worden begroot op ca. € 25.000,- per jaar. De stichting wil dat in overleg met de provincie zo efficiënt mogelijk gaan aanpakken. Er zal een partij moeten worden aangewezen die het reguliere onderhoud jaarlijks zal moeten doen, bv. maaien, schoffelen, kleine onderhoudswerkzaamheden.

Op de vraag van de voorzitter, zegt mevrouw Raven toe dat de aanvullende informatie rond de zomerperiode voor de commissie beschikbaar zal komen.

Gehoord de discussie, constateert de voorzitter het volgende:

- De commissie erkent de verantwoordelijkheid van de provincie bij de Pyramide van Austerlitz.
- Onderhoud moet voor de komende periode gegarandeerd zijn.
- De commissie kan zich vinden in het thema de Franse tijd.
- De grondhouding van de commissie is positief zij het dat er kanttekeningen zijn geplaatst:
  - * Positief is de commissie over de betrokkenheid van het LEU, maar vragen zijn er over de betrokkenheid van andere organisaties en met name van de gemeente Woudenberg.
  - * Aandacht is gevraagd voor cofinanciering
  - * Starten vanuit een groeimodel
  - * Nadrukkelijker aandacht besteden aan onderwijs en scholen
  - * Marketing moet meer aandacht krijgen
  - * Een heldere financiële opzet is nodig
  - * Verkeersveiligheid verdient aandacht.

TER KENNISNEMING

8. Statenbrief Update project leefbaarheid 2008 kleine kernen

De heer De Vries zal over dit agendapunt schriftelijke vragen stellen.

9. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.